

Handläggare: Nina Mörman Aldunge
Telefon: 508 25 006

Till
Socialtjänstnämnden

Slutrapport från projektet "Metodutveckling i arbetet med våldsutsatta missbrukande kvinnor"

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner slutrapport och ekonomisk redovisning från projektet.

Dag Helin

Rita Kahn

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har beviljat socialtjänstnämnden projektmedel till ett två-årigt projekt för att utveckla arbetsmetoder för våldsutsatta missbrukande kvinnor. Projektet har bestått av platser på ett skyddat boende där kvinnorna fått ett utökat stöd och en metodutvecklingsgrupp, som sökt och systematiserat kunskap och erfarenheter från arbete med målgruppen. Tid, tålamod och tillgänglighet har varit de viktigaste framgångsfaktorerna i arbetet med de våldsutsatta kvinnorna under projekttiden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Individorienterade verksamheter.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län beviljade 2005-06-10 900 tkr till projektet "Metodutveckling i arbetet med missbrukande våldsutsatta kvinnor" för år 1. 2006-06-16 beviljades 750 tkr för år 2. Projektet upphörde 2007-12-31.

Projektet har innehållit två delar; dels

- ett skyddat boende för missbrukande våldsutsatta kvinnor på stadens akut- och korttidsboende Hvilan¹ dels
- ett metodutvecklingsarbete.

Metodutvecklingsgruppen har bestått av

- projektledaren
- personer med erfarenhet av arbete med våldsutsatta kvinnor (från Kriscentrum för kvinnor och Alla Kvinnors Hus)
- representant med gedigen erfarenhet av att arbeta med missbrukare från drogfritt stödboende för kvinnor med missbruksproblem
- representant från arbete på stadsdelsförvaltning med missbrukande kvinnor samt
- de två projektarbetarna på Hvilan.

Innan projektet startade hade förvaltningen genomfört en utbildning för personalen på olika stödboenden i metoder att möta misshandlade kvinnor. Syftet med utbildningssatsningen var att våldsutsatta kvinnor skulle erbjudas ett professionellt omhändertagande oavsett om de har missbruks- och/eller psykiska problem. Misshandlade kvinnor som kom akut till Hvilan skulle därmed kunna slussas vidare till andra boenden som också arbetar med våldsproblematiken och kan ge kvinnorna fortsatt stöd.

Kort sammanfattning av erfarenheterna från projektet

Projektet innebar att 3-4 platser i dygnetruntboende avdelades på Hvilan för målgruppen och två behandlingsassistenter anställdes för att kunna fungera som stöd för kvinnorna.

Metodutvecklingsgruppens uppdrag var att söka fram den kunskap som finns på området samt att vara ett stöd för projektarbetarna i arbetet med att utveckla fungerande arbetsmetoder som både inriktar sig på våldsproblematiken och samtidigt fokuserar på kvinnornas missbruksproblematik.

Först i samband med detta projekt har det blivit möjligt att ägna tid åt de kvinnor som kommit till Hvilan och nyligen varit utsatta för våld. Dessa kvinnor har erbjudits att ingå i projektet. De flesta har också stannat kvar i projektet. Ingen som erbjudits att delta, med den extra tid som det inneburit, har tackat nej.

Initialt fanns vissa svårigheter att etablera kontakt med kvinnorna, men det blev bättre under projektets gång. Träning och erfarenhet gjorde det lättare att möta kvinnorna och bygga upp en förtroendefull relation.

Till en början var kvinnorna rastlösa och hade svårt att ta emot hjälp. De stannade oftast bara ett par dagar på Hvilan, återkom, men gick snart ut igen. Under projektetiden började kvinnorna att stanna kvar längre tider och vågade ta emot hjälp i allt större utsträckning. Behandlingsassistenter i projektet var tillgängliga på sina mobiltelefoner hela

---

¹ Hvilan är ett akut- och korttidsboende för kvinnor som drivs av Socialtjänstförvaltningen och som tar emot hemlösa kvinnor med missbruks- och/eller psykiska problem.

dagarna och lite därutöver. När kvinnorna flyttade vidare efter projektets insatser höll de ibland kontakten upp till ett halvår efter tiden på Hvilan. Även kvinnor som det inte gått så bra för har upprätthållit kontakten långa tider, vilket tyder på måste ha känt förtroende för och blivit väl behandlade av projektarbetarna.

Personalförstärkningen har gjort att det funnits mera tid för alla anställda att kunna avsätta tid för samtal och att ha tid att hinna lyssna på kvinnornas livsberättelser. Kvinnorna har alltså kunnat fångas upp på ett betydligt bättre sätt än tidigare. Det är tiden som är den avgörande faktorn. Kvinnorna har fått stöd och hjälp och det har fått ta tid. Mycket tid har också gått åt till att knyta ihop kontakten mellan kvinnorna och deras handläggare.

Tre T:n blev ledorden för projektarbetet på Hvilan:

- tid
- tålamod och
- tillgänglighet

har varit de viktigaste framgångsfaktorerna i arbetet med de våldsutsatta missbrukande kvinnorna. Det tar lång tid att skapa tillit och förtroende. Det tar tid att få kontakt med ansvarig handläggare. Det tar tid innan handläggaren och kvinnan träffas. Det tar tid att hitta ett alternativt boende. Det tar tid innan kvinnorna beslutar sig för att lämna mannen som misshandlar henne. Det tar tid innan kvinnan slutar använda droger osv. Därför krävs tålamod i arbetet och att kunna vara tillgänglig när kvinnorna är beredda att ta emot den hjälp som erbjuds.

Det är mycket sällan som våldsutsatta kvinnor anmäler sina förövare. Kvinnor som har egna missbruksproblem är inget undantag. De har ofta en historia som inbegriper kontakter med rättsväsendet själva och bland dessa kvinnor är det ofta tabu att blanda in polisen.

Flertalet kvinnor stannar sällan kvar i en sammanhängande vistelse tills de eventuellt flyttar vidare till något annat boende. In- och utskrivningar är mycket vanliga. Suget efter drogen är starkare än hotet från mannen. Det är den största svårigheten för kvinnorna, och som gör att de inte stannar kvar på Hvilan. Flertalet kvinnor återvände dock och projektarbetarna kunde arbeta vidare där de slutade.

Förvaltningen synpunkter

Behandlingsassistenterna på Hvilan har under de två åren arbetat med 48 kvinnor. Projektledaren har skrivit en slutrapport och projektet har utvärderats. Erfarenheterna från projektet visar att insatserna som gjorts i projektet bör komma i stort sett alla kvinnor till del på Hvilan.

En majoritet av de kvinnor som kommer till Hvilan har varit våldsutsatta och behöver kvalificerat stöd och stor omvårdnad. Såväl handläggare som placerat kvinnor på Hvilan som personal på Hvilan framhåller att det varit viktigt att man i projektet fokuserat på våldet, misshandeln. Detta görs annars alltför sällan. De flesta, som arbetar med missbrukare, arbetar utifrån föreställningen om att våldet upphör automatiskt bara kvinnan slutar

missbruka. Studier från andra länder, bl.a. USA och ett fåtal studier i Sverige visar, att så inte är fallet.

Arbetet med att stödja misshandlade våldsutsatta kvinnor är med hänsyn till kvinnornas komplexa problem mycket tidskrävande. Projektet har inneburit att kvinnorna genom behandlingsassisterna kunnat få mer tid och ett utökat stöd, som inte hade varit möjligt inom ramen för verksamhetens ordinarie personalresurser.

För att sprida erfarenheterna och kunskaperna från projektet vidare till Hvilans ordinarie personalgrupp genomfördes under det andra projektåret en förändring i arbetssättet, som innebar att alla kvinnor i projektet tilldelades två kontaktpersoner, en från projektet och en från den ordinarie personalgruppen. Alla institutioner/boenden inom förvaltningen som riktar sig enbart till kvinnor har också inom ramen för projektet fått utbildning om mäns våld mot kvinnor. Arbetsmetoderna i projektet har därmed till en del kunnat implementeras i ordinarie verksamhet. Det tidsutrymme och de personella resurser som funnits inom projektets ram finns dock i dagsläget inte inom reguljär verksamhet i tillräcklig omfattning.

Förvaltningsledningen har, för att förstärka stödet för utsatta kvinnor, tidigare utsett en projektgrupp som för närvarande utarbetar ett åtgärdsprogram för alla institutioner/boenden inom förvaltningen som tar emot kvinnor. Utbildningsinsatser planeras för alla institutioner/boenden som tar emot kvinnor, d.v.s. även de institutioner som tar emot både män och kvinnor. Utbildningen ska fokusera på genuskunskap i vård och omsorg av missbrukare och om mäns våld mot kvinnor. Förvaltningen kommer att lyfta frågan som ett utvecklingsområde i underlag till budget för 2009 med inriktning för 2010 och 2011.

Metodutvecklingsgruppen har utarbetat en metodhandledning "Våga fråga, orka lyssna!", som ska spridas till personal som möter våldsutsatta missbrukande kvinnor.

Bilagor

1. Rapport från projektet, Pia Jarnling, Socialtjänstförvaltningen, 2008-02-05
2. Ekonomisk redovisning av projektbidrag, Pia Jarnling, Socialtjänstförvaltningen.
3. Utvärdering – Slutrapport från projektet, Lena Murray, Socialtjänstförvaltningen, 2007-09-17 inklusive bilaga "Illustration" – en fallstudie från projektet.